

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

3 februari 1999

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw **Ria Van Den Heuvel** en de heer **Herman Lauwers** –
houdende de aanleg en het beheer van woonwagenterreinen

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heer **Jef Sleeckx**, mevrouw **Veerle Heeren** en mevrouw **Ria Van Den Heuvel** –
betreffende standplaatsen voor woonwagenbewoners en zigeuners

VERSLAG

namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin
uitgebracht door de mevrouw Yolande Avontroodt

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Trees Merckx-Van Goey.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, de heer Jan Béghin, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Marc Olivier, Bart Vandendriessche ;

mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Patricia Ceysens, de heer Etienne De Groot ;

de heer Peter De Ridder, mevrouw Kathy Lindekens, de heer Guy Swennen ;

de heren Wilfried Aers, Felix Strackx ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel.

Plaatsvervangers :

de heren Leo Cannaerts, Johan De Roo, mevrouw Veerle Heeren, mevrouw Kathleen Helsen, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen ;

de heer Jacques Devolder, mevrouw Marleen Vanderpoorten, mevrouw Sonja Van Lindt ;

de heren Fred Dielens, Johnny Goos, Jacky Maes ;

de heren Frank Creyelman, Karim Van Overmeire ;

de heer Herman Lauwers ;

de heer Jos Stassen.

Zie :

637 (1996-1997)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

540 (1996-1997)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door de indieners van de gekoppelde voorstellen	4
II. Standpunt van de Vlaamse regering	4
III. Bespreking en eindstemming	7

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin behandelde het voorstel van decreet houdende de aanleg en het beheer van woonwagenterreinen op 20 januari 1999.

Dit voorstel werd in samenhang behandeld met het voorstel van resolutie betreffende standplaatsen voor woonwagenbewoners en zigeuners (Parl. St. VI. P., 1996-97, nr. 540/1).

I. Inleidende uiteenzetting door de indieners van de gekoppelde voorstellen

Mevrouw Veerle Heeren stelt dat de resolutie moet worden gekaderd in de toestand van 1996, ogenblik dat de resolutie werd ingediend. Sedertdien zijn er reeds een aantal zaken gerealiseerd o.m. de verhoging van de kredieten, de oprichting van de Vlaamse Woonwagencommissie (VWWC). Toch blijven er punten waarvoor een uitvoerige toelichting door de minister nodig is. De spreekster realiseert zich dat de resolutie handelt over een zeer beperkte groep nl. een duizendtal woonwagengezinnen of in totaal een drieduizendtal bewoners. Deze minderheid roept in vele gemeenten ongenoegen op zodat zij bijna nergens meer welkom zijn.

De resolutie formuleert een aantal vragen waarvan de belangrijkste zijn :

- het opstellen van een beleidsplan en de oprichting van een Vlaamse woonwagencommissie ;
- bijkomende residentiële en doortrekkersstandplaatsen ;
- het opstellen van stedenbouwkundige criteria voor woonwagenterreinen en een oplossing voor woonwagenbewoners die zich illegaal op terreinen vestigden ;
- het opstellen van criteria in het Vlaamse beleidsplan voor de provinciebesturen opdat zij minimaal twee doortrekkersterreinen ter beschikking zouden stellen ;
- een oplossing voor die woonwagenbewoners die effectief uitgedreven worden.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel sluit zich volledig aan bij de probleemstelling, de analyse en omschrijving zoals geformuleerd door mevrouw Veer-

le Heeren. Een eerste aanzet tot het opstellen van het voorstel van decreet werd reeds in 1996 gegeven. Het werd echter pas in 1997 gerealiseerd. Het voorstel van decreet beoogt een oplossing te bieden aan de huisvestingsproblematiek van woonwagenbewoners. Dit dient te worden gerealiseerd teneinde andere problemen te kunnen aanpakken. Het voorstel wil afstappen van het voluntaristisch karakter inzake het aanleggen van woonwagenterreinen. Door het opleggen van de verplichting kunnen de plaatselijke besturen zich daarachter verschuilen. Het blijkt immers dat het de lokale bestuurders aan moed ontbreekt om tegen hun kiezers in te gaan.

Volgens de spreekster zijn er momenteel een zeshonderdtal plaatsen te weinig. De woonwagenbevolking zou bovendien nog stijgen. Het is zeer moeilijk binnen de stedenbouwkundige reglementering de woonwagen op een correcte manier te plaatsen. Enkele woonwagenbewoners hangt de dreiging van een dwangsom boven het hoofd wegens overtreding van de wetgeving op de ruimtelijke ordening. Het bestaande subsidiereglement geeft onvoldoende stimulansen. De opdracht die aan de VWWC gegeven is om een sensibiliseringsactie uit te werken is volgens mevrouw Ria Van Den Heuvel noodzakelijk. Ook het beheer van de woonwagenterreinen is niet opgenomen in het bestaande subsidiereglement. Een aantal zaken zijn sedert de indiening van het voorstel van decreet gerealiseerd. Het voorstel biedt een noodzakelijke versteviging van de bestaande maatregelen.

De spreekster vraagt de minister ook enige verduidelijking te willen geven over de voorstellen die in het pact met de gemeenten zullen worden opgenomen. Zij informeert ook in welke mate de afspraken met de gemeenten kunnen worden afgedwongen. Mevrouw Ria Van Den Heuvel vraagt om in afwachting van een studiedag op 23 maart 1999 over de problematiek van de woonwagenbewoners en het bekend worden van de engagementen die de gemeenten op zich willen nemen, de stemming over het voorstel uit te stellen.

II. Standpunt van de Vlaamse regering

In het Strategisch Plan voor het Minderhedenbeleid werd volgens de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, een waaier van initiatieven aangekondigd o.m. de oprichting van de VWWC. Deze heeft als opdracht :

- adviezen te formuleren ;

- het uitwerken van de nodige regelgeving of het voorstellen van de nodige wijzigingen van bestaande regelgeving ;

- het opvolgen van de aan te leggen woonwagenterreinen en het opstellen van de jaarlijkse evaluatie.

Aan de werkzaamheden van de VWWC wordt deelgenomen door afgevaardigden van de drie betrokken ministers, afgevaardigden vanuit de verschillende administraties, de provincies en de gemeenten, de Vlaamse huisvestingsmaatschappij, de woonwagenbewoners en het Vlaams Centrum Woonwagenwerk.

De VWWC heeft op 15 oktober 1998 haar verslag met een aantal voorstellen voorgelegd. De werkzaamheden van de VWWC hebben geleid tot :

- het verduidelijken van de verschillende onderdelen van een beleid inzake woonwagenterreinen ;

- het eenduidig definiëren van een aantal begrippen ;

- het formuleren van voorstellen van richtinggevende bepalingen inzake vestiging, aanleg, inrichting en beheer ;

- een aanzet tot implementatie van het beleid.

Op basis van deze voorstellen heeft de Vlaamse regering op 19 december 1998 een aantal beslissingen genomen.

De Vlaamse regering heeft haar goedkeuring gehecht aan de uitvoering van een beleid inzake woonwagenterreinen met als doelstelling het vergroten en uitbouwen van het aanbod aan legale residentiële woonwagen- en doortrekkersterreinen. Dit moet gebeuren op basis van :

- het bepalen van ruimtelijke uitgangspunten en van vereisten inzake inrichting en inzake beheer ;

- het sensibiliseren van de gemeenten ;

- het aanpassen van gewestplannen en/of de opmaak van BPA's ;

- het aanpassen van het subsidiereglement.

Aan de VZW Mens en Ruimte werd opdracht gegeven om de vijftien door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerde residentiële woonwagenterreinen te beschrijven en te evalueren wat betreft

drie aspecten nl. het bouwtechnische, het beheersmatige en het sociale aspect. Er werden door de VWWC een aantal afwegingen inzake de vestiging en de concrete locaties voor woonwagenterreinen voorgesteld. De regering keurde deze goed. Op dezelfde manier zijn een aantal vereisten omschreven inzake de inpassing in de omgeving, de toegankelijkheid, de collectieve uitrusting (nutsvoorzieningen, wegeaanleg en dienstgebouw) en individuele uitrustingen (standplaats, dienstgebouw, nutsvoorzieningen), de leefbaarheid, de privacy en de beheersbaarheid. Inzake het beheer van de woonwagenterreinen dient voorzien te worden in een huishoudelijk reglement en in een aantal beheersfuncties.

Er wordt een scenario uitgewerkt voor het aanleggen van woonwagenterreinen. Het vergroten van het aanbod aan residentiële en doortrekkersterreinen dient tegemoet te komen aan de reële nood van de woonwagenbevolking. In het Strategisch Plan voor het Minderhedenbeleid werd een dergelijk scenario uitgetekend. Dit scenario dient evenwel getoetst te worden aan de ruimtelijke uitgangspunten voor het lokaliseren van woonwagenterreinen. Bovendien dienen de in dit scenario opgenomen gegevens over de behoefte aan standplaatsen geactualiseerd te worden.

De VWWC dient tegen uiterlijk einde 1999 een nieuw scenario uit te tekenen voor de uitbouw van residentiële en doortrekkersterreinen, rekening houdende met :

- de ruimtelijke uitgangspunten zoals opgenomen in de richtinggevende bepalingen ;

- de beschikbare begrotingskredieten ;

- de noden van de doelgroep.

Het subsidiereglement van 1983 is toe aan bijsturing. Het verleent een subsidie aan openbare besturen bij de inrichting van een woonwagenterrein. Waar de subsidie oorspronkelijk 60 % bedroeg voor de inrichting, werd deze in 1990 verhoogd tot 90 %. In de periode 1987-1997 heeft de Vlaamse overheid in totaal 263 standplaatsen op 15 residentiële woonwagenterreinen gesubsidieerd voor een totaalbedrag van 164.282.611 frank.

Vijf gemeenten investeren beperkte SIF-middelen in woonwagenterreinen (samen voor ongeveer 4 miljoen frank in 1999). Deze gemeenten zijn Ham, Oud-Turnhout, Maasmechelen, Maaseik en Leuven. Met uitzondering van Leuven worden deze

middelen geïnvesteerd in bestaande woonwagenterreinen.

De VWWC dient tegen april 1999 :

- het huidige subsidiereglement aan te passen rekening houdend met de reflecties, richtlijnen en berekeningen weergegeven in haar verslag ;
- richtlijnen uit te werken inzake de huurprijs ;
- een algemeen beeld te schetsen van de financiële relaties van de woonwagenbewoners met de overheid.

Het uitbouwen van het aanbod aan woonwagenterreinen zal een budgettaire weerslag hebben. Bij het bepalen hiervan kan vertrokken worden van het scenario van het Strategisch Plan. Bovendien hebben het subsidiereglement, de aangewende SIF-middelen en de te betalen huurprijs elk op zich een invloed op de vraag naar extra financiële middelen. Het lijkt dan ook aangewezen om de budgettaire weerslag van de uitbouw van het aanbod aan woonwagenterreinen zo precies mogelijk in kaart te brengen. De VWWC dient tegen uiterlijk einde 1999 een algemeen budgettair plan voor de uitbouw van het aanbod aan woonwagenterreinen uit te werken.

Het decreet inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden bepaalt dat het minderhedenbeleid het resultaat dient te zijn van een samenwerking tussen de verschillende beleidsniveaus. Dit geldt ook voor het hier voorliggende beleid ten aanzien van woonwagenterreinen voor woonwagenbewoners. Dit impliceert dat het uitbouwen van een voldoende duurzaam en aangepast aanbod aan woonwagenterreinen een gedeelde verantwoordelijkheid is, waarbij elk bestuursniveau een aantal taken op zich dient te nemen. Het perspectief van de gedeelde verantwoordelijkheid houdt ook in dat het aangewezen is om het beleid inzake woonwagenterreinen voor woonwagenbewoners mee op te nemen in concrete voorstellen om de principes, die in het pact met de gemeenten en OCMW's opgenomen zijn, te concretiseren. Dit is momenteel nog in discussie. De resultaten zijn bijgevolg nog niet bekend. De vestiging, de aanleg, het onderhoud en het beheer van woonwagenterreinen dienen in overleg met de lokale besturen tot stand te komen. De gemeenten zullen worden gestimuleerd om de behoeften van de woonwagenbevolking inzake woonwagenterreinen op te nemen als beleidspunt in de SIF-plannen.

De VWWC dient een communicatiestrategie naar de gemeenten uit te werken. Zo is er in een studie- en uitwisselingsdag met de gemeenten voorzien op 23 maart 1999. De richtinggevende bepalingen die door de regering zijn goedgekeurd zullen worden verwerkt in een bruikbare en leesbare handleiding. De provinciale woonwagencommissies zullen, op basis van concrete vragen en noden, rechtstreeks het overleg met de gemeenten in hun provincie organiseren.

Normaliter kan een woonwagenterrein worden vergund in het woongebied op het gewestplan. In een aantal gevallen bestaat de intentie om een woonwagenterrein in te richten in andere bestemmingszones. Indien deze terreinen in aanmerking komen, volgens de ruimtelijke uitgangspunten, is een bestemmingswijziging principieel mogelijk. Op basis van een beoordeling per geval kan worden besloten of dit kan via een BPA, dan wel of er een gewestplanwijziging noodzakelijk is. De Vlaamse regering heeft recent, naar aanleiding van de afwijzing door de gemeenten van twee locaties voor de aanleg van woonwagenterreinen binnen de gewestplanwijziging, bij deze gemeenten aangedrongen op overleg binnen de provinciale woonwagencommissies en gevraagd naar alternatieve voorstellen, die op korte termijn moeten worden ingediend. Wanneer sommige gemeenten bijvoorbeeld op de uitbreiding van een bedrijventerrein aandrigen, zal deze vraag gekoppeld aan het dossier van de woonwagenterreinen. De Vlaamse regering oefent zo druk uit op de gemeenten teneinde maatregelen van de plaatselijke besturen ten gunste van woonwagenbewoners af te dwingen.

Op 10 juni 1998 werd door de minister een omzendbrief uitgevaardigd over de aandachtspunten en richtlijnen bij de aanwijzing, inrichting en beheer van pleisterplaatsen voor woonwagenbewoners. In de begroting van 1998 was op het programma 41.7 ba 63.01 een bedrag van 20,1 miljoen frank voorzien. In 1999 werd dit bedrag opgetrokken tot 45,4 miljoen frank.

Concluderend kan men stellen dat een belangrijk aantal punten van de resolutie reeds gerealiseerd zijn. Voor de niet gerealiseerde punten verkiest de minister te werken met het pact met de gemeenten liever dan bovenaf via decreet verplichtingen op te leggen. Hij is van oordeel dat werken met een pact tot betere resultaten zal leiden.

III. Bespreking en eindstemming

Mevrouw Veerle Heeren informeert naar de stand van zaken betreffende de rol van de provincie bij de inrichting van de doortrekkersterreinen. In Limburg is daartoe een eerste aanzet gegeven. Hoe zit dit met de andere provincies ?

Mevrouw Ria Van Den Heuvel stelt vast dat er veel vooruitgang is geboekt. Het kader is concreter geworden en er is een principieel akkoord gegeven. Een belangrijke zorg blijft voor haar de motivatie van de gemeenten. De koppeling van een doortrekkersterrein aan een bedrijventerrein is een goede methode maar kan niet algemeen worden toegepast. Zij stelt de vraag of er voldoende middelen zijn om de plaatselijke overheden te overtuigen mee te werken in dit dossier.

Mevrouw Patricia Ceysens deelt mee dat zij dit voorstel van decreet niet zal goedkeuren. De VLD-fractie wil de gemeentelijke autonomie respecteren. Er dient dan ook van onderuit te worden gewerkt.

Antwoord van de minister

In Limburg, Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen zijn autonome provinciale woonwagencentra actief. In de provincies West-Vlaanderen en Antwerpen worden de activiteiten opgenomen binnen de provinciale werkgroep huisvesting.

De minister pleit nogmaals om in overleg te werken. Een dwingend optreden van boven naar beneden kan volgens hem nooit leiden tot een goede invulling op het terrein. Via sensibilisering en overleg wordt het beleid door een bredere basis gesteund.

Eindstemming

Bij de artikelsgewijze stemming werd bij het eerste inhoudelijke artikel (artikel 2) vastgesteld dat er geen meerderheid was (1 stem voor en 12 stemmen tegen) om dit voorstel goed te keuren. De stemming werd beëindigd en het voorstel van decreet verworpen.

De verslaggever,

Yolande
AVONTROODT

De voorzitter,

Trees
MERCKX-VAN GOEY